

Biotopu valsts līmeņa aizsardzības mērķu (FRV) noteikšana: datu izvēle un eksperta apsvērumi

Biotopa kods	2190
Biotopa nosaukums	Mitras starpkāpu ieplakas
Eksperte	Brigita Laime
Darbs pabeigts	14.06.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Biotops <i>2190 Mitras starpkāpu ieplakas</i> kopš 2004. gada ir dažādi interpretēts. Sākotnēji aplūkotas galvenokārt pionierstadijas, tad atbilstoši ES biotopu skaidrojumam šā biotopa jēdziens paplašināts, iekļaujot tajā arī purvu biotopus (Rove, 2013). “Dabas skaitīšanas” projektā (2017–2023) tika sašaurināta biotopa <i>2190 Mitras starpkāpu ieplakas</i> interpretācija, nosakot, ka purvus, kas atrodas starpkāpu ieplakas ģeomorfoloģiskajā formā, nekartē kā biotopu <i>2190 Mitras starpkāpu ieplakas</i>. Tādējādi dažādos periodos ir mainījušies arī dati par šā biotopa platību.</p> <p>Biotops <i>2190 Mitras starpkāpu ieplakas</i> ir pakļautas sukcesijas gaitai. Ja nenotiek atbilstoša apsaimniekošana, klajās starpkāpu ieplakas dažu desmitu gadu laikā var pilnībā aizaugt un pārvērsties citā biotopā. Noteicošais šā biotopa pastāvēšanā ir hidroloģiskais režīms, taču augāja struktūra nav mazāk svarīga (Laime, Pilāte, 2017). Īpaši jutīgas ir starpkāpu ieplakas ar pionierveģetāciju, kurām vajadzīgi atklātas augsnes laukumi, skrajš lakstaugu augājs. Kopš 2014. gada Latvijā ir veikti šā biotopa atjaunošanas darbi (dabas liegumā “Ovīši”, Rojā). Ne vienmēr šādi darbi notiek atbilstoši prasībām, piemēram, Rojā, kur vēl 2010. gadā bija plašas, ar sugām daudzveidīgas ieplakas, tagad tās ir degradētas nepareizas apsaimniekošanas rezultātā.</p> <p>Objektīvākie dati par biotopu <i>2190 Mitras starpkāpu ieplakas</i> ir apkopoti “Dabas skaitīšanas” projektā. Attiecībā uz šo biotopu nepieciešams veikt izmaiņas šā biotopa jēdziena skaidrojumā (ES nozīmes biotopu rokasgrāmatā Latvijā) un uzlabot biotopa kartēšanas metodiku. Lai iegūtu precīzākus datus par biotopa platību valstī, nepieciešams nokartēt visu dabas liegumu “Ovīši”, aktualizētu biotopu kartējumu dabas parkā “Bernāti” un vairākās citās vietās.</p>

FRA noteikšanā izmantotā metode – novērtēšana laika nogrieznī

REF min, km²	<p>8,9 km²</p> <p>Kā REF min platība ir pieņemta pašreiz zināmā platība (platība 2023. gada decembrī).</p>
REF max, km²	<p>11,57 km²</p> <p>Aprēķinot REF max platību, izmantota ortofotokarte (1994.–1999. gads), visi pārējie ortofotokaršu cikli, precizēšanai – topogrāfiskā karte mērogā 1 : 10 000 (PSRS topogrāfiskās kartes, 1942.–1963. gads). Datu analizē nodalītas 20. gs. 90. gadu sākumā esošās klajās</p>

	starpkāpu ieplaku platības (galvenokārt Irbes šauruma piekrastē), kas 2023. gadā konstatētas kā aizaugušas un vairs neatbilst biotopa <i>2190 Mitras starpkāpu ieplakas</i> prasībām.
REF vid., km ²	10,235 km ²
REF periods	References platības noteikšanai izmantots 1990. gads, kas atspoguļo plašākās iespējamās aplūkojamā biotopa platības.
HDV min, km²	8,9 km ² Izmantota pašreizējā platība, jo Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā ziņotā platība par 2001.–2006. gada periodu nav objektīva.
HDV max, km²	8,9 km ² HDV max platība vērtēta kā vienāda ar minimālo.
HDV vid., km ²	8,9 km ²
CV, km ²	8,9005364 km ²
CO platību summa valstī, km ²	7,728116479 km ²
Ilgtermiņa tendence, automātiski	9
Vai paredzamas biotopa platības izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	Nē.
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	Jā.
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	Nē.
Vai negatīvie faktori, kas izraisīja samazināšanos, vēl darbojas?	Jā. Galvenā negatīvā ietekme ir saistīta ar mitru starpkāpu ieplaku aizaugšanu sukcesijas gaitā. Diemžēl atbilstoša atjaunošana un apsaimniekošana nav pietiekama.
Vai biotopa izplatības areālam kādā no laika nogriežņiem arī bijušas negatīvas tendences?	Nē.

Papildjautājumu summa	40
Intervāls	—
Atbilstošs scenārijs saskaņā ar metodikas 8. att. (ilgttermiņa tendence)	<p>9. scenārijs.</p> <p>9. FRV = CV</p> <p>Faktiski HDV ir vērtēts kā pašreizējā platība CV, ļoti tuvu tai. Iespējams, apsverams būtu bijis 5. scenārijs. Biotopa nākotnes platība varētu būt tuva pašreizējai platībai. Tas var notikt tikai pie nosacījuma, ja mitras starpkāpu ieplakas tiek atbilstoši apsaimniekotas.</p>
FRA	8,9 km² FRA > CV

FRR noteikšanā izmantotie apsvērumi

Vai izplatības areāla HDV ir visa Latvija?	Nē.
Vai biotops aizņem visu iespējamo areālu Latvijā?	Jā. Biotops izplatīts jūras piekrastē no Nidas līdz Rojai.
Vai biotopa areāls Latvijā ir samazinājies, un pārmaiņas nav saistītas tikai ar uzlabotām zināšanām par biotopa izplatību?	Nē. Ir precizēti dati par biotopa izplatību.
REF min, km ²	—
REF max, km ²	—
REF vid., km ²	—
REF periods	—
HDV min, km ²	—
HDV max, km ²	—
HDV vid., km ²	—
CV (pašreizējais areāls), km ²	1857 km ²

Saskaņā ar Metodikas 8. att. atbilstošs scenārijs	<p>Prognozējams, ka ilgtermiņā biotopa areāls saglabāsies tāds, kā pašlaik (1. scenārijs).</p> <p>1. FRV = HDV = CV</p> <p>REF (vēsture) HDV (2004) CV (2024) FRA (~2040)</p>
Vai paredzamas areāla izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	—
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	—
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	—
Vai negatīvie faktori, kas izraisīja samazināšanos, vēl darbojas?	—
Vai biotopa platībai kādā no laika nogriežņiem ir bijušas negatīvas tendences?	—
Papildjautājumu summa	—
Intervāls	—
FRR	1857 km² FRR = CV

Literatūra un dati

Rove I. 2013. 2190 Mitras starpkāpu ieplakas. Grām.: Auniņš A. (red.) Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums. Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 92–96.

Laime B., Pilāte D. 2017. Mitras starpkāpu ieplakas. Grām.: Laime B. (red.) Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā. 1. sējums. Piejūra, smiltāji un virsāji. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda, 148–159.

Pielikumi

4. pielikums – aktuālās biotopa 2190 platības (01.02.2024., DDPS “Ozols”), vektordatu slānis.